

Tutkijat haluavat keskittyä tieteen tekemiseen

Suomessa on liian vähän akateemisia yrittäjiä, sillä tutkijoiden ja yritysmaailman kiinnostukset eivät kohtaa.

10.8.2011 3:00 | [Kommentit](#)

A A

JYRKI SUOMALA KIRJOITTAJA ON DOSENTTI JA AMMATTIKORKEAKOULU LAUREAN YLIOPETTAJA.

Tiede tuottaa uutta tietoa maailmasta. Näin lisääntyy ymmärrys luonnosta, ihmisestä ja kulttuurista. Tutkijat arvostavat sitä, että saavat keskittyä omiin mielenkiinnon kohteisiinsa rauhassa ja välittää uusinta tietoa opiskelijoille.

Yhteiskunta ja yritykset odottavat kuitenkin korkeakouluilta paljon. Koulutus- ja tutkimustehtävän lisäksi korkeakoulujen odotetaan tuottavan uusia innovaatioita ja yrityksiä talouden käyttöön. Ongelmana on ollut etenkin se, etteivät tohtorin tutkinnon suorittaneet mielellään ryhdy yrittäjiksi.

Poliittinen päätöksenteko luo akateemiselle yrittäjyydelle puitteet. Esimerkiksi Yhdysvalloissa lainsäädäntöä on kehitetty niin, että tutkimuksen yhteydessä syntyvien tulosten kaupallistamista on selkeytetty ja helpotettu. Ei olekaan ihme, että korkeakoululähtöisten yritysten määrä Yhdysvalloissa on vuosien 1996–2005 aikana yli kaksinkertaistunut 200:sta lähes 450:een. Suomessa on pyritty samaan vuonna 2007 voimaan tulleella korkeakoulukeksintölailla, mutta vastaava tilasto korkeakoululähtöisistä yrityksistä puuttuu.

Jokaisen aloittavan yrityksen takana on yksi tai useampi ihminen, jolla on palava halu toteuttaa itseään yrittäjänä. Taloudellinen kannattavuus on yritystoiminnan perusehto, ja rahaa pidetään usein yrittämisen päämotiivina. Sen sijaan akateemiselle yrittäjälle tärkeintä on usein oman tieteenalan edistäminen.

Akateemisen yrittäjyyden motiiveja on pohtinut New Yorkin tiedeakatemian innovaatiotutkimuksen johtaja Christopher Hayter. Hayterin tekemän selvityksen mukaan Yhdysvalloissa vain alle kymmenen prosenttia tohtorin tutkinnon suorittaneista akateemisista yrittäjistä siirtyy päätoimiseksi yrittäjäksi yliopistomaailman ulkopuolelle.

Hayterin mukaan akateemisia yrittäjiä eivät motivoi ensisijaisesti taloudelliset tekijät vaan halu jakaa oman tutkimuksen tuloksia laajempaan käyttöön. Raha on akateemisellekin yrittäjälle tärkeää, mutta useimmat pitävät sitä palkkiona siitä, että he käyttävät aikaansa johonkin muuhun kuin itselleen ensisijaiseen tutkimustyöhön.

Akateemiset yrittäjät tuntevat Hayterin mukaan menestyneensä parhaiten silloin, kun he saavat riittävät resurssit omaan tutkimustyöhönsä ja pystyvät siten myös keskittymään siihen.

Suomessa yritykset odottavat valmiita hedelmiä eivätkä halua rahoittaa epävarmaa tutkimuspohjaista kehittämistyötä. Säätiöyliopistot keräävät lahjoituksia yliopistojen ulkopuolelta oman tutkimus- ja opetustoimintansa turvaamiseksi. Rahojen käytöstä vastaa yliopiston hallitus, eivätkä lahjoittajien omat akateemiset tai taloudelliset intressit saa vaikuttaa rahan jakamiseen.

Maamme yrittäjyys- ja innovaatiopolitiikka perustuu ajatukseen, että korkeakoulujen tuottama uusi tieto kanavoituu yritystoiminnaksi. Tällöin tuetaan ensisijaisesti toimintaa, jossa idean tuottaja itse on keskeisessä roolissa yritysten alkutaipaleella.

Akateemiselle uralle hakeutuu usein ihmisiä, joiden sydän sykkii tieteelle ja jotka eivät itse halua ryhtyä yrittäjiksi. Miten heidän tekemänsä tutkimustyön saisi kanavoitua yritysten ja yhteiskunnan käyttöön?

Arvokasta vuoropuhelua tieteen ja päättäjien välillä pidetään yllä esimerkiksi Ranskassa, jossa maan presidentti ja tutkimuslaitos Collège de Francen professorit tapaavat säännöllisesti. Suomessa vastaavaa perinnettä piti yllä Koneen Pekka Herlin, joka kutsui suomalaisia tieteentekijöitä aika ajoin Munkkiniemen kartanoonsa selvittääkseen, mitä tärkeää tieteen eturintamassa tapahtuu.

Yhdysvalloissa yrityksiltä saatu rahoitus on arkipäiväistä. Yritykset voivat vähentää verotuksessa osan tutkimukseen lahjoittamistaan varoista. Rahoittajat voivat myös itse valita tukemansa tutkimushankkeen.

Tällaiseen yhteistyöhön on ryhtynyt esimerkiksi Palm Computing -yhtiön perustaja Jeff Hawkins, joka mainitaan usein ensimmäisen kämmentietokoneen keksijänä. Hawkinsin tutkimussuunnitelmaa aivojen toimintaperiaatteen selvittämisestä ei hyväksytty väitöskirjan aiheeksi. Huipputekniikan saavutuksillaan ansaitsemiensa miljoonien turvin hän saattoi kuitenkin toteuttaa haaveensa aivotutkimuksen kehittämisestä ja perusti Berkeleyn yliopiston yhteyteen Red Wood Neuroscience -tutkimuskeskuksen.

Myös Suomessa tutkijoiden ja yritysmaailman yhteistyötä tulisi tehostaa ja tehdä siitä arkipäiväisempää, jotta yrittäjien olisi helpompaa kohdistaa rahoitus heitä itseään kiinnostaviin tutkimushankkeisiin. Vuoropuhelun kautta yritykset myös oppisivat hyödyntämään tehokkaammin tieteellistä tietoa.